

Zakon o spremembah in dopolnitvah Gradbenega zakona

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM ZAKONA

Gradbeni zakon (Uradni list RS, št. 199/21 in 105/22 – ZZNŠPP; v nadaljnjem besedilu GZ-1) v 89. členu strožje od Gradbenega zakona (Uradni list RS, št. 61/17, 72/17 – popr., 65/20, 15/21 – ZDUOP in 199/21 – GZ-1; v nadaljnjem besedilu GZ) določa, da je za gradbenega inšpektorja lahko imenovana oseba, ki izpolnjuje pogoje, določene s predpisi, ki urejajo pogoje za javne uslužbenke, in s predpisi, ki urejajo inšpekcijski nadzor, in ima izobrazbo s področja arhitekture, gradbeništva in drugih podobnih tehničnih izobrazb ali s področja prava, pridobljeno po študijskih programih najmanj ravni druge stopnje izobrazbe v skladu z zakonom, ki ureja visoko šolstvo, oziroma izobrazbo, ki ustreza ravni izobrazbe, pridobljene po študijskih programih druge stopnje, in delovne izkušnje s področja graditve objektov.

Velik vzpon gradbene panoge botruje velikemu pomanjkanju kadrov na področju gradbeništva. Tako uzakonjenje višje izobrazbene stopnje za zasedbo delovnega mesta gradbenega inšpektorja je dejansko težko izvedljiva, saj se pomanjkanje kadra pozna tudi na področju zaposlovanja gradbenih inšpektorjev.

Iz načrta dela Inšpektorata Republike Slovenije za okolje in prostor za leto 2023 (po novem Inšpektorat Republike Slovenije za naravne vire in prostor, v nadaljnjem besedilu IRSNVP), januar 2023, izhaja, da je na dan 1. januarja 2023 imel IRSNVP zaposlenih 67 gradbenih inšpektorjev. Že z GZ je bila tudi načrtovana zaposlitev dodatnih 25 gradbenih inšpektorjev, do realizacije katere pa nikoli ni prišlo.

V dopisu Varuha človekovih pravic Republike Slovenije (v nadaljevanju: Varuh), št. 10.2-10/2022-2-OCE z dne 9. 9. 2022, naslovljenega na Inšpektorat Republike Slovenije za okolje in prostor (v nadaljevanju IRSOP) je navedeno, da Varuh pri svojem delu že vrsto let opozarja na velik kadrovski primanjkljaj inšpekcijskih služb, med drugim tudi na IRSNVP. Varuh na problematiko kadrovske stiske inšpekcijskih služb redno opozarja tako ob obravnavi pobud, kot tudi v svojih letnih poročilih. Varuh navaja, da če je inšpektorjev premalo, se ne morejo učinkovito odzvati na prejete prijave, niti ukrepati na podlagi lastnih opažanj in zaznav. Posledično se kršitve ne odpravljajo, vprašljiva pa je tudi preventivna funkcija inšpekcijskih postopkov.

2. CILJI, NAČELA IN POGLABITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Z namenom rešitve kadrovske problematike gradbene inšpekcije se širi nabor možnih oseb, ki se lahko imenujejo za gradbenega inšpektorja. Zahtevano strokovnost imenovanih oseb se zasleduje z zahtevano stopnjo izobrazbe. Poleg tega se po novem dovoljuje nižja stopnja izobrazbe ob dodatnem pogoju delovnih izkušenj. S tem se bo omogočila tudi delitev dela znotraj same inšpekcije.

2.2. Načela

S spremembo in dopolnitvijo gradbenega zakona se sledi načelu sorazmernosti in določnosti. Z namenom zagotavljanja učinkovitega nadzora in preventivne funkcije inšpekcijskih postopkov se omogoča širši nabor možnih oseb, ki se lahko imenujejo za gradbenega

inšpektorja, pri čemer se z zahtevnimi delovnimi izkušnjami zagotavlja, da se ohranja stopnja strokovnosti.

2.3 Poglavitne rešitve

Zakon o spremembah in dopolnitvah Gradbenega zakona v 1. členu spreminja obstoječi 89. člen GZ-1 tako, da se dodaja nov odstavek, v katerem se dodaja možnost imenovanja oseb za gradbene inšpektorje tudi za osebe s prvo stopnjo izobrazbe v skladu z zakonom, ki ureja visoko šolstvo, oziroma izobrazbo, ki ustreza ravni izobrazbe, pridobljene po študijskih programih prve stopnje, pri čemer je zanje posebej dodan še pogoj pet let delovnih izkušenj s področja gradbeništva.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona nima finančnih posledic na državni proračun in na druga javna finančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATEREGA JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Predlog zakona ne predvideva porabe proračunskih sredstev.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

V Republiki Hrvaški je področje gradbenih inšpektorjev urejeno v Zakonu o Državnem inspektoratu, NN 115/18, 117/21, ki velja od aprila 2019. Zakon v 49. členu opredeljuje naloge višjega gradbenega inšpektorja – specialista, višjega gradbenega inšpektorja, gradbenega inšpektorja, za katere je zahtevana enaka izobrazba z razliko zahtevanih delovnih izkušenj, ter gradbenega inšpektorja II, za katerega je zahtevana ustrezno nižja izobrazba in delovne izkušnje. Za vse je zahtevan opravljen državni strokovni izpit in opravljen strokovni izpit za opravljanje gradbenih del.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona nima administrativnih posledic na poslovanje javne uprave ali pravosodnih organov.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona ne prinaša dodatnih obveznosti za stranke do javne uprave ali pravosodnih organov.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki

Predlog zakona nima posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo

Predlog zakona nima posledic za gospodarstvo.

6.4 Presoja posledic za socialno področje

Predlog zakona nima posledic za socialno področje.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja

Predlog zakona nima posledic za dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Predlog zakona nima posledic za druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

a) Predstavitev sprejetega zakona:

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:

Izvajanje predpisa bo spremljalo Ministrstvo za naravne vire in prostor.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

Predlog zakona se ne nanaša na druge pomembne okoliščine.

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA:

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN:

Pri pripravi predloga zakona ni sodeloval zunanji strokovnjak oziroma pravna oseba.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

- Uroš Brežan, minister, Ministrstvo za naravne vire in prostor
- mag. Matej Skočir, državni sekretar, Ministrstvo za naravne vire in prostor
- Georgi Bangiev, direktor Direktorata za prostor in graditev, Ministrstvo za naravne vire in prostor

II. BESEDILO ČLENOV

PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH GRADBENEGA ZAKONA

1. člen (pogoji za gradbenega inšpektorja)

V 89. členu se za besedilom člena, ki postane prvi odstavek, doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»(2) Ne glede na prejšnji odstavek, je za gradbenega inšpektorja lahko imenovana tudi oseba, ki izpolnjuje pogoje, določene s predpisi, ki urejajo pogoje za javne uslužbence, in s predpisi, ki urejajo inšpekcijski nadzor, in ima izobrazbo s področja arhitekture, gradbeništva in drugih podobnih tehničnih izobrazb ali s področja prava, pridobljeno po študijskih programih najmanj ravni prve stopnje izobrazbe v skladu z zakonom, ki ureja visoko šolstvo, oziroma izobrazbo, ki ustreza ravni izobrazbe, pridobljene po študijskih programih prve stopnje, in ima najmanj pet let delovnih izkušenj s področja graditve objektov.«

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

2. člen (pridobljene pravice gradbenih inšpektorjev)

Gradbeni inšpektorji, ki na dan začetka uporabe tega zakona izpolnjujejo pogoje za opravljanje dela gradbenih inšpektorjev po dosedanjih predpisih oziroma že opravljajo delo gradbenih inšpektorjev, nadaljujejo z delom kot gradbeni inšpektorji po določbah tega zakona.

3. člen (začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 007-125/2023
Ljubljana, dne 4. maja 2023
EVA 2023-2560-0061

Uroš Brežan
minister za naravne vire in prostor

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu

S spremembo in dopolnitvijo GZ-1 se ureja kadrovska problematika gradbenih inšpektorjev. Še vedno se ohranja splošna zahteva glede zahtevane izobrazbe za imenovanje osebe za gradbenega inšpektorja. Kot alternativa se dopušča tudi imenovanje osebe, ki ima izobrazbo s področja arhitekture, gradbeništva in drugih podobnih tehničnih izobrazb ali s področja prava, pridobljeno po študijskih programih najmanj ravni prve stopnje izobrazbe v skladu z zakonom, ki ureja visoko šolstvo, oziroma izobrazbo, ki ustreza ravni izobrazbe, pridobljene po študijskih programih prve stopnje, pri čemer se sledi zahtevani strokovnosti z dodatnim pogojem delovnih izkušenj.

K 2. členu (pridobljene pravice gradbenih inšpektorjeva)

Člen zaradi jasnosti in pravne varnosti določa, da gradbeni inšpektorji, ki so na dan začetka uporabe te novele izpolnjevali pogoje za imenovanje oziroma so bili že imenovani za gradbene inšpektorje po Gradbenem zakonu (Uradni list RS, št. 61/17, 72/17 – popr., 65/20, 15/21 – ZDUOP, v nadaljevanju GZ), ali predhodnih predpisih s področja graditve (Zakon o urejanju naselij in drugih posegov v prostor (Uradni list SRS, št. 18/84, 37/85, 29/86, Uradni list RS, št. 26/90, 18/93, 47/93, 71/93, 29/95 – ZPDF, 44/97, 9/01 – ZPPreb, 23/02 – odl. US in 110/02 – ZUreP-1), Zakon o graditvi objektov (Uradni list SRS, št. 34/84, 29/86, Uradni list RS, št. 40/94 – odl. US, 69/94 – odl. US, 29/95 – ZPDF, 59/96, 45/99, 42/00 – odl. US, 52/00 – ZGPro, 52/00 in 110/02 – ZGO-1) ali Zakon o graditvi objektov (Uradni list RS, št. 102/04 – uradno prečiščeno besedilo, 14/05 – popr., 92/05 – ZJC-B, 93/05 – ZVMS, 111/05 – odl. US, 126/07, 108/09, 61/10 – ZRud-1, 20/11 – odl. US, 57/12, 101/13 – ZDavNepr, 110/13, 22/14 – odl. US, 19/15, 61/17 – GZ in 66/17 – odl. US)), Zakonu o inšpekcijskem nadzoru (Uradni list RS, št. 43/07 - uradno prečiščeno besedilo in 40/14, v nadaljevanju: ZIN) ter so pridobili naziv po Zakonu o javnih uslužbencih (Uradni list RS, št. 63/07-uradno prečiščeno besedilo, 65/08, 69/08 - ZTFI-A, 69/08 - ZZavar-E, 40/12 - ZUJF, 158/20 - ZIntPK-C, 203/20 - ZIUPOPdve, 202/21 -odl. US in 3/22 - ZDeb, v nadaljevanju: ZJU), izpolnjujejo torej vse pogoje za imenovanje v gradbenega inšpektorja po novih določbah.

K 3. členu (začetek veljavnosti)

V tem členu je urejen začetek veljavnosti zakona, tako da zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

89. člen (pogoji za gradbenega inšpektorja)

Za gradbenega inšpektorja je lahko imenovana oseba, ki izpolnjuje pogoje, določene s predpisi, ki urejajo pogoje za javne uslužbenke, in s predpisi, ki urejajo inšpekcijski nadzor, in ima izobrazbo s področja arhitekture, gradbeništva in drugih podobnih tehničnih izobrazb ali s področja prava, pridobljeno po študijskih programih najmanj ravni druge stopnje izobrazbe v skladu z zakonom, ki ureja visoko šolstvo, oziroma izobrazbo, ki ustreza ravni izobrazbe, pridobljene po študijskih programih druge stopnje, in delovne izkušnje s področja graditve objektov.

**V. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA
SKRAJŠANEM POSTOPKU**

Predlagane spremembe in dopolnitve zakona se nanašajo na manj zahteve spremembe glede pogojev za imenovanje osebe za gradbenega inšpektorja, zato se predlaga, da se zakon obravnava po skrajšanem postopku.